

УДК 323.174(477)

Є. В. Рябінін

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ 1917 ТА 2011 РОКІВ
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ МОНОГРАФІЇ І.Ф.КУРАСА**

Робиться порівняльний аналіз політичного стану України в революційний період 1917 року та сучасного етапу розвитку держави, проводяться історичні та політологічні паралелі між Україною початку ХХ та ХХІ століть. Порівняння ґрунтується на праці видатного українського вченого Івана Федоровича Кураса «Торжество пролетарского интернационализма и крах мелкобуржуазный партий на Украине».

Ключові слова: *політичні партії, революція, внутрішня політика, політична еліта*

Для того, щоб спрогнозувати майбутнє будь-якої держави, необхідно ретельно вивчити її історію. В різні політичні епохи державою керують різні лідери, хоча, їх модель управління, в більшості своєї, однакова. Крім того, доля, а також поведінка держави на міжнародній політичній арені доволі схожі. Глибоке вивчення історії держави може дати відповідь на такі запитання сучасності, наприклад – чому Росія веде себе агресивно на міжнародній арені та чому Україна знову займає периферійне місце в міжнародній політиці?

Автор цієї статті ставить перед собою завдання провести історичні та політологічні паралелі політичного стану України в революційний період 1917 року та сучасного етапу розвитку. Це порівняння буде ґрунтуватися на праці видатного українського вченого Івана Федоровича Кураса «Торжество пролетарского интернационализма и крах мелкобуржуазный партий на Украине». Монографія була видана в 1978 році і присвячена ідейно-політичному краху дрібнобуржуазних партій в Україні в процесі утвердження ленінських ідей пролетарського інтернаціоналізму. Автор статті наводить цитати з монографії без перекладу, тобто на російській мові, для того, щоб показати всю палітру описання стану політичних партій революційного періоду у порівнянні із сучасністю.

Ситуація в дореволюційний та пост революційний період нагадують ситуацію в сучасній Україні. Перш за все, Іван Федорович зазначає, що «имея достаточно сильную питательную социальную сферу, обладая незаурядной способностью к политической мимикрии и нередко выступая с псевдосоциалистическими лозунгами, мелкобуржуазные партии пытались увлечь массы на антисоциалистический, так называемый третий путь, неоднократно заявляя о своих претензиях на руководство и политическую гегемонию. Но всякий раз, на крутых поворотах истории цветистые фразы о «чистой» демократии, народовласти, социальном мире и национальном единстве не могли скрыть глубоко чуждый подлинным интересам трудящихся смысл их теорий, идеологических доктрин, программ и политики [1, с. 4]».

Описуючи ситуацію 1917 року, Іван Федорович несвідомо дав характеристику сучасному українському політичному дню. Після відомих подій 2004 року до управління на усіх рівнях державної влади прийшли персоналії, які не мали ані професійних здібностей, ні належного досвіду, ні розуміння ситуації та подальшого прогнозування, а часом й належної освіти. З 2004 року представники цієї політичної сили паразитують на обіцянках з очевидної соціалістичною вівіскою. Їх думка зводиться до того, що лише вони мають змогу вивести країну із кризи, до якої, доречі, вони її привели,

маючи повну гегемонію влади. Проте, те тяжке становище, в якому опинилась Україна, обумовлено не лише світовою фінансовою кризою. Наша держава переживає глибоку управлінську кризу. Після 2004 року було звільнено близько 10 тисяч держслужбовців різних рівнів влади, небажаних для сучасного режиму. Їх замінили працівники, які не здатні виконувати роботу на своїй ділянці на належному рівні.

Як і в далекому 1917 році, сьогодні політики роблять заяви про національну єдність, якої в Україні немає, демократії, рівень якої за оцінками організації Freedom House став нижче порівняно із 2004 роком, політичні сили виходять до народу із соціалістичними лозунгами.

Проаналізувавши ситуацію на партійній арені, приходимо до висновку, що сьогодні немає ідеологічних партій, крім КПУ, сьогодні створюються дрібнобуржуазні проекти, які розраховують на короткостроковий період правління та швидке фінансове збагачення за рахунок перебування при владі.

Далі Іван Федорович піднімає питання про протистояння націоналістичної партії «Самостійна Україна» із Росією. Зокрема він пише: «Украина для украинцев, одна, единая, неделимая, свободная, самостийная Украина от гор Карпатских до Кавказских» – таков главный лейтмотив «Самостійної України». Они пытались переложить вину на жестокое социальное и национальное угнетение украинского народа с самодержавия, русских, украинских и иностранных помещиков и капиталистов на другие народы, прежде всего, на русский. Каждая строчка этой брошюры пронизана ярим шовинизмом и ненавистью к русскому и другим народам: «Целая куча народов, москали, поляки, евреи, мадьяры – сидят на нашем народе, как паразиты, едят хлеб, добытый его кровавым потом. Прочь чужеземцев, кто бы они ни были!» [1, с.42].

Таку ситуацію можливо спостерігати в Україні й сьогодні. Пропрезидентські сили підкреслюють в своїй діяльності антиросійський вектор. Підтримка Грузії під час російсько – грузинського конфлікту 2008 року, в той час, як європейська спільнота визнала Грузію ініціатором конфлікту, свідчить про короткозору та непрофесійну політику керівництва держави, яка ґрунтується на опозиції до Росії. Все це призвело до відкритого ігнорування України з боку російського керівництва. А націоналістичні заяви О.Тягнибоки, політична сила якого перемогла на обласних виборах на Тернопільщині, говорить про системну кризу всієї політичної влади та українського суспільства. Якщо на 19 році незалежності до влади на різних її рівнях приходять шовіністські організації, це свідчить про глибоку кризу, нездатності влади керувати країною, населення якого обирає не демократію та толерантність, що є головним критерієм європейського суспільства, до якого ми так мріємо приєднатися, а диктатуру фашизму та приниження представників нетитульної нації.

В 1917 році класовий антагонізм посунув на задній план національні питання. Сьогодні ж за допомогою розгортання протистояння по лінії «Схід – Захід», національними питаннями керівництво країни намагається прикрити класовий розрив, який набуває небезпечних розмірів. Ставлячи на порядок денний національні питання, полупрофесійне керівництво країни, намагається відволікти увагу населення від системної політичної, економічної, а головне кадрової кризи в Україні.

Крім того, сили, які прийшли до влади у 2004 році обіцяли українському народові теж саме, що і дрібнобуржуазні партії в 1917 році, а саме: «типично мелкобуржуазную, откровенно националистическую программу. В ней, в частности, говорилось об Украине, как самостоятельной экономической общности, из которой выводится идеал самостийной социалистической Украины, о необходимости для украинских пролетариев собственного национального просвещения, собственной литературы, собственной национальной жизни [1, с. 72]».

Неможливо не провести паралелі із наступним: «Екатеринославский комитет большевиков писал: «Обещать рабочим и ничего не дать; делать ничтожные уступки, в сущности все оставить по-старому; натравить одну нацию на другую; разъединить пролетариат, организовать темные силы против сознательных, черные сотни направить против революционеров – вот тактика правительства [1, с. 80]».

Крім того, аналізуючи роботу І.Ф.Кураса, ми можемо знайти багато відповідей на запитання сучасності, а саме чому народ України вийшов на Майдан в 2004 році: «...было бы ошибочным полагать, что часть масс пошла за мелкобуржуазными националистами потому, что политика последних отвечала их социальным и национальным интересам. Здесь определенную роль сыграла псевдореволюционная демагогия, к которой широко прибегали эти партии [1, с. 137]».

Зовнішня політика сьогодення не відрізняється від тих часів: «...необходимо не только разрушать старые привычки, внесенные в нашу психику «обрусением», но и создавать на родной, украинской почве свой, родной, украинский социализм, который непосредственно входил бы в тесную связь с европейским социализмом без посреднической инстанции российского [1, с. 133]».

«Украинские националисты взяли курс на отрыв Украины от Советской России, стремились разжечь недоверие и вражду между двумя братскими народами. Центральная рада разоружала революционные части, запрещала вывоз в Россию продовольствия, предусматривала даже разобрать железные дороги и отрезать Украину от Урала. Получая поддержку от Антанты, она стала на путь закулисных переговоров с немецкими империалистами о помощи в борьбе с Советской властью, выступив тем самым единым фронтом с внутренней контрреволюцией и самыми реакционными силами мирового империализма [1, с. 196]».

Пронаціоналістична влада в Україні є вкрай небезпечною, оскільки, на мою думку, затьмарена націоналістичними поглядами, вона не спроможна розгледіти вигоду від партнерства з країною, яку вона вважає своїм ворогом. Увесь час після розпаду Радянського Союзу довів, що російський та європейський напрямки в зовнішній політиці України не мають бути взаємовиключними, вони повинні бути взаємодоповнюючими.

Що стосується внутрішньої політики стосовно Східної України, вона характеризується безглуздою українізацією та неповажним ставленням до російської меншини. Опис такої ж самої ситуації ми знаходимо в роботі, що аналізується: «...стремясь украинизировать промышленные города Донбасса и юга Украины, националистические партии и организации проявляли усиленную активность, выступая с позиций воинствующего шовинизма. Одним из главных лозунгов, с помощью которого националистические партии вели борьбу за влияние на массы, было требование автономии Украины. Они сеяли в массах, особенно среди крестьянства, иллюзии о том, что только в результате осуществления этого лозунга будут удовлетворены и все другие требования народа [1, с. 165]».

Автор цієї статті вважає, що ситуація 1917 року та сьогодення є ідентичними. Все це результат української партійної системи, котра позбавлена ідеологічної основи.

В своїй роботі, І.Ф.Курас посилається на думку В.І.Леніна: «...чтобы разобраться в партийной борьбе, не надо верить на слово, а изучать действительную историю партий, изучать не столько то, что партии о себе говорят, а то, что они делают, как они поступают при решении разных политических вопросов [1, с. 48]».

Вивчити історію сучасних українських партій неможливо, крім того, вони не представляють ніякої політологічної чи історичної цінності, оскільки вони 1) створюються не заради ідеї, а під конкретну особу; 2) позбавлені ідеології та фундаментальної програми; 3) збирають навколо себе політиків-невдах, які

намагаються пролонгувати своє політичне блукання, не усвідомлюючи свою непотрібність для української держави.

Неможливо не погодитися із В.І.Леніним, що партії можливо вірити по її діям. Обіцянки сучасних українських партій та їх діяльність складають 95 відсотків невідповідності. А все це трапляється з тієї причини, що як і в 1917 році жодна з партій не могла обійтися, виступаючи перед народом, без соціалістичної вивіски. «Неустойчивое положение, идейно-политическая непоследовательность и организационная аморфность мешало мелкой буржуазии быть руководящей силой [1, с. 64]». Все це є характерною рисою більшої частини, так званої, політичної еліти сучасності.

Ті висновки, які зробив Іван Федорович в своїй монографії стосовно розглянутої ним теми, є тими висновками, які ми можемо застосувати до правління нової влади в період з 2005 по теперішній час, а саме:

«Исторический опыт неопровержимо свидетельствует о том, что политический и организационный крах украинских, как и общероссийских, мелкобуржуазных партий, полное исчезновение их с политической арены были глубоко закономерными явлениями, обусловленными действием ряда факторов. К их числу, во-первых, следует отнести несоответствие программ, политики и идеологии этих партий объективным потребностям эпохи, основным тенденциям общественного развития, коренным интересам трудящихся. Ярko они продемонстрировали глубокую пропасть между подлинными интересами трудящихся и декларациями мелкобуржуазных националистических партий. Во-вторых, внутренние процессы, происходившие в среде мелкобуржуазной демократии, не только находили отражение в политике соответствующих партий, но и решающим образом определяли направление их эволюции. Идеино-теоретический эклектизм, организационная аморфность, крайняя политическая неустойчивость и социальная демагогия не позволили им сохранить длительное влияние на непролетарские массы трудящихся. В-третьих, возникнув под лозунгами буржуазного национализма, украинские «социалисты» с момента образования вошли в непримиримое противоречие с силами подлинного социального прогресса и национального освобождения. Кроме того, банкротство мелкобуржуазных партий было закономерным следствием целой цепи классовых, политических поражений, понесенных ими в столкновении с реальными проблемами. В этом процессе отчетливо выявилась не только полная теоретическая несостоятельность идеологии мелкобуржуазного социализма, но и историческая обреченность политического курса партий, пытавшихся играть роль третьей надклассовой общенациональной силы в противоборстве между пролетариатом и буржуазией [1, с. 307 – 311]».

Цей ґрунтовний висновок стану дрібнобуржуазних партій 1917 року є тією стовідсотковою матрицею, яка накладається на стан політичних партій української сучасності. Невідповідність програм та реалізуємої політики, глибока прірва між партійними структурами та населенням, організаційна аморфність, відсутність чіткої ідеології, соціальна демагогія, відсутність професіоналізму, «застарілість» партійних кадрів – все це є характеристикою політичних партій, які прийшли після подій 2004 року та ввели країну до стану перманентної політичної та економічної кризи, ставленики яких напередодні президентських виборів 2010 року обіцяють врятувати країну, але все це є лише блуканням у темряві та біготнею по колу. Для виходу з кризи Україні замало проведення реформ, країні потрібно очищення від тих напівпрофесійних політиків, які нічого не розуміють в тих галузях, якими вони призначенні керувати. Еліта, яка закривається та становиться елітарним закритим клубом, знищується незадоволеними народними масами, які вже не хочуть жити за

їхніми правилами, а еліта вже не може щось змінити, оскільки інтелектуальний запас вичерпано.

Лютнева революція 1917 року відбулась наприкінці 2004-го. Чим скоріше відбудеться «Жовтнева революція», тим більше шансів має Україна нарешті стати суб'єктом світової політики та значною фігурою на Великій шахівниці політичного світу.

Список використаної літератури

1. Курас И.Ф. Торжество пролетарского интернационализма и крах мелкобуржуазных партий на Украине. – К. : Наук. думка, 1978. – 315 с.
Стаття надійшла до редакції 17.09.2011 р.

Y. V. Ryabinin

COMPARATIVE ANALYSIS OF POLITICAL PARTIES IN UKRAINE IN 1917 AND 2011 IN THE LIGHT OF THE FUNDAMENTAL MONOGRAPH BY I.F.KURAS

The comparative analysis of political situation in Ukraine in the revolutionary period of 1917 and contemporary stage of the state development is conducted, besides the author carries out the historical and politological parallels between Ukraine of the XX and XXI centuries. The comparison is based on the monograph by the outstanding Ukrainian scientist I.F.Kuras «Triumph of working class internationalism and the collapse of the small bourgeois parties in Ukraine».

Keys words: *political parties, revolution, domestic policy, political elite.*

УДК 34(477):002:327

О. І. Стадніченко

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Обґрунтовано положення про особливу роль інформаційної безпеки в нових геополітичних умовах, проаналізовано сучасний інформаційний простір України, визначено проблеми правового забезпечення національної інформаційної безпеки в системі міжнародних інформаційних впливів, а також окреслено пріоритетні напрями розвитку національної інформаційної безпеки.

Ключові слова: *інформаційна безпека, національна безпека, міжнародний інформаційний вплив.*

Розвиток України як незалежної, суверенної держави, становлення її в ролі нового актора в системі міжнародних відносин зумовлює необхідність принципового оновлення системи забезпечення державної інформаційної безпеки. Адаптація держави у світове інформаційне співтовариство, впровадження сучасних інформаційних технологій у всі сфери життя сприяє підвищенню ризиків витоку інформації, можливості її блокування, викривлення, несанкціонованого втручання в роботу інформаційних систем тощо. У широкому розумінні інформаційна безпека держави включає такі проблеми, як протистояння культурній експансії з боку інших країн, впливу недоброякісної, недостовірної та хибної інформації (dezінформації) на життєво важливі інтереси, а також збереження національної та мовної самобутності тощо. Інформаційний простір, технології, ресурси та інфраструктура значною мірою впливають на рівень і темпи соціально-економічного, науково-технічного і культурного розвитку країни.

В Україні протягом останніх років реалізовано комплекс заходів щодо розвитку системи забезпечення державної інформаційної безпеки, триває формування